

§ 47 vyr. ř. Že nelze úmluvu stran o poskytnutí zástavy pojistek považovati za neplatnou s hlediska § 47 vyr. ř., dovodil správně již odvolací soud. Šlo o smlouvu uzavřenou za účelem udržení provozování obchodu a získání úvěru pro obchod, v níž byl zahrnut závazek platiti splatné premie, jenž byl podmínkou, měl-li býti úvěr poskytnut. Plnění tento závazek z dovolené smlouvy bylo povinností, kterou dlužno podřaditi pod jednání náležející k obyčejnému provozování obchodů. K jednání takovému byla však žalovaná strana i po zahájení vyrovnacího řízení o jejím jmění (10. října 1926) podle § 8 (2) vyr. ř. oprávněna. Povinnost její platiti splatné premie převzatá onou smlouvou zůstala nedotčena vyrovnacím řízením (srv. rozh. čís. 5428 sb. n. s.). Placení premií žalovanou nebylo by se stalo podle § 47 vyr. ř. neplatným. Nemá vlivu na spor okolnost, že žalobkyně přihlásila k vyrovnacímu řízení pohledávku 96.469 Kč, ano není tvrzeno ani prokázáno, že v částce té byla i zažalovaná pohledávka, a je naopak zjištěno, že žalobkyni vznikla proti žalované zažalovaná pohledávka teprve dne 15. března 1927 (2. května 1927), tedy po zahájení vyrovnacího řízení a prohlášení jeho skončeným. V dalším jest ovšem přisvědčiti žalované, že není výslovného zákonného ustanovení, o něž by žalující strana mohla opřít svůj nárok. Avšak přes to nelze nároku žalobnímu upřítí oprávnění. Odvolací soud zdůrazňuje právem, že žalovaná, neplativši splatné premie, porušila proti žalobkyni smluvní povinnost, již na sebe řádně převzala. Zaplatila-li žalující strana místo ní splatné premie, zabránila tím, což je nesporným, že se zástava nestala bezcennou. Z toho měl patrný užitek především i pojištěnec. Může proto žalobkyně podle zásad §§ 7, 1036, 1037 a 1041 obč. zák. požadovati i na žalované náhradu částek vynaložených jí na placení premií za žalovanou.

Čís. 8288.

Pojišťovací smlouva.

»Ujetím se držby« miní se v § 65 poj. zák. ujetí faktické držby podle § 312 obč. zák.

Slova »do měsíce po tom, co o něm zvěděl« neznamenaají, že nabyvatel nemovitosti zvěděl o celém obsahu a rozsahu pojištění, stačí, že zvěděl o pojištění.

(Rozh. ze dne 8. září 1928, Rv I 250/28.)

Žalobu pojišťovny proti nabyvateli velkostatku o zaplacení pojišťovací premie procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Sporným je, zda vypověděl žalovaný jako nabyvatel, kupitel statku K. žalující pojišťovací společnosti v čas pojišťovací poměr podle § 65 (2) pojišť. ř. ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. Tuto otázku jest zodpověděti záporně. Podle

§ 65 (2) poj. ř. byl žalovaný oprávněn k okamžité výpovědi, bez lhůty, ale jen do měsíce, co se ujal držby nemovitosti. Pakliže však nevěděl o pojištění koupeného statku, mohl vypovědět do měsíce, co zvěděl o pojištění, jinak jeho právo k výpovědi zaniklo. První soud zjistil, že Alois M., jednatel žalující společnosti, zpravil žalovaného buď 12. ledna 1926 nebo krátce potom, že jím koupený statek K. je pojištěn u žalující společnosti. Čas ten zjišťuje soud odvolací přesněji podle svědectví zetě žalovaného v ten rozum, že byl žalovaný vyrozuměn o pojištění statku K. u žalující společnosti před 16. lednem 1926. Nesporno jest, že žalovaný pojištění žalobkyni vypověděl dopisem ze dne 22. února 1926 a že žalobkyně dopis tento dostala 23. února 1926. Jde jen o to, zda dodržel tím měsíční výpovědní lhůtu § 65 (2) poj. ř. Žalobkyně to popírá a žalovaný namítá, že o celém obsahu a rozsahu pojištění, nikoli jen o pojišťovně, zvěděl teprve 1. února 1926, poněvadž toho dne ho došly pojistky, takže lhůtu výpovědní dodržel. Mnění to však odvolací soud nesdílí, jsa toho názoru, že slova § 65 (2) poj. ř. »do měsíce, co o něm zvěděl«, neznamenaají, že zvěděl o celém obsahu a rozsahu pojištění, nýbrž jen to, co zřetelně vyjadřují, že zvěděl o pojištění, neboť k tomu, by mohl zjistiti veškeré žádoucí podrobnosti, mu zákon právě poskytuje dostatečnou lhůtu měsíční. Tuto lhůtu, běžící tu nejpozději od 16. ledna 1926, žalovaný, dav výpověď teprve 22. února 1926, zmeškal a zbývá jednati o tom, zda dodržel měsíční lhůtu běžící ode dne, co se ujal držby nemovitosti. Kdy se tak skutečně stalo, první soud přesně nezjistil. Ze skutkových zjištění dospěl odvolací soud k závěru, že se žalovaný ujal držby po rozumu § 65 (2) poj. ř., faktické držby podle § 312 obč. zák. celého statku K. již 16. a 17. ledna 1926. Správně to vystihl i prodávající, zdůrazniv, že se »formální« a podrobné odezdání zámku (ne statku, jak uvádí první soud), stalo až při jeho vystěhování 18. února 1926. Když tedy žalovaný jako kupující, dovoliv prodávajícímu, by po 15. lednu 1926 zámku užíval, a sám pak v zámku bydlel, projevil tím vůli i se zámkem jako s vlastním nakládati a vykonal tak i čin, který mu zjednal faktickou moc nad zámkem a ujal se proto podle § 312 obč. zák. držby celého statku i se zámkem s výslovným svolením prodávajícího vlastníka, skutečně již 16. a 17. ledna 1926. Pak ale zmeškal žalovaný i měsíční lhůtu, která běžela ode dne, co se ujal držby statku, jeho právo k výpovědi pojištění zaniklo a žalobní nárok jest odůvodněn podle § 65 (2) poj. ř. Svůj názor, že se převzetí stalo až 17. nebo 18. února 1926 »další vůlí stran«, první soud nijak neodůvodnil a žalovaný to vůbec ani netvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce posouzena byla sporná věc zcela správně. Podle § 65 (2) zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. o pojišťovací smlouvě jest při škodovém pojištění, byla-li zcizena pojištěná nemovitost, nabyvatel, na kterého podle § 64 (1) cit. zák. přešla práva i zá-

vazky z pojišťovací smlouvy, oprávněn vypovědět pojišťovací poměr bez výpovědní lhůty, může to však učinit jenom do měsíce od nabytí držby nemovitosti. Jenom nevěděl-li o pojištění, zaniká jeho výpovědní právo teprve uplynutím měsíce od nabytí této vědomosti. Ustanovení toto jest právem ve prospěchu zcizitelově, pokud se týče nabyvatelově relativně velícím (§ 72 cit. zák.) a v účinnosti jest již od 1. ledna 1918. Je tedy první právní otázkou této rozepře, kdy žalovaný nabytí držby pojištěných nemovitostí. Po této stránce zjistil odvolací soud řadu takových okolností, z části soudem prvé stolice sice jen vyšetřených, ale nezjištěných, k čemuž však byl podle § 488 c. ř. s. oprávněn, že jest schválně jeho právní závěr, že žalovaný nabytí držby pojištěných nemovitostí podle § 312 obč. zák. již dne 16. a 17. ledna 1926. Pokouší-li se dovolatel zvrátiti správnost tohoto právního závěru tvrzením, že prodatel měl až do 18. února 1926 spoludržbu statku a zámku K., nedbá zjištění, že prodatel byl další používání zámku až do 18. února 1926 žalovaným jen dovoleno a to bezplatně, nemohl tedy prodatel držby, které už se vzdal, jak bylo zjištěno, dne 16. a 17. ledna 1926 ve prospěch žalovaného, nabytí tímto spolužíváním. Ostatně stačí dovolatele poukázati k správným, věci i zákonu vyhovujícím důvodům napadeného rozsudku. To platí i ve příčině druhé právní otázky této rozepře týkající se dovolatelovy vědomosti o pojištění. Spojuje-li zákon v § 66 (2) cit. zák. již s nabytou vědomostí tamže uvedené účinky jako výjimku z předchozího pravidla, nelze řečené ustanovení vykládati tak, že jednoměsíční lhůta má býti počítána od kvalifikované vědomosti toho způsobu, že má nabyvatel nemovitosti zvědět celý obsah a rozsah pojištění, jakož i všechny jeho podrobnosti. To by ve skutečnosti bylo nezákonným prodlužováním lhůty, tím neodůvodněnějším, poněvadž nabytí podrobné informace je již zpravidla možné odevzdáním pojistky zcizitelem nabyvateli, k němuž podle pravidel věrnosti a víry v obchodování musí dojít při odevzdání samotné nemovitosti a všech na nemovitosti se vztahujících listin a dokladů.

Čís. 8289.

Nejde o zaviněné prodlení prodatele ve smyslu čl. 355 obch. zák. při postupných (sukcesivních) dodávkách, neprovedl-li další část dodávky proto, že kupitel nezaplatil dosud předchozí částečnou dodávku. Prodátel může zbývající dodávku zadržeti do doby, až kupitel zapraví dospělou kupní cenu z dřívější dodávky. I kupitel může při postupných dodávkách, je-li prodátel v prodlení s dodávkou, posečkat po tak dlouho se zapravením kupní ceny (aniž by tím ustoupil od smlouvy), až prodátel splní zadrželou dodávku, předpokládajíc ovšem, že není sám v zaviněném prodlení s placením kupní ceny.